

Η ΕΥΡΩΠΗ ΑΠΟ ΤΟΝ 4^ο αι. ΩΣ ΤΟΝ 18^ο αι

Το 395 μ.Χ. το ρωμαϊκό κράτος χωρίστηκε σε ανατολικό με πρωτεύουσα την Κωνσταντινούπολη και δυτικό με πρωτεύουσα τη Ρώμη. Σιγά σιγά το δυτικό ρωμαϊκό κράτος συρρικνώνεται από τις επιδρομές Γερμανών και Ούνων. Δημιουργούνται έτσι τα εξής βαρβαρικά βασίλεια στα εδάφη της άλλοτε κραταιάς ρωμαϊκής αυτοκρατορίας στη Δύση:

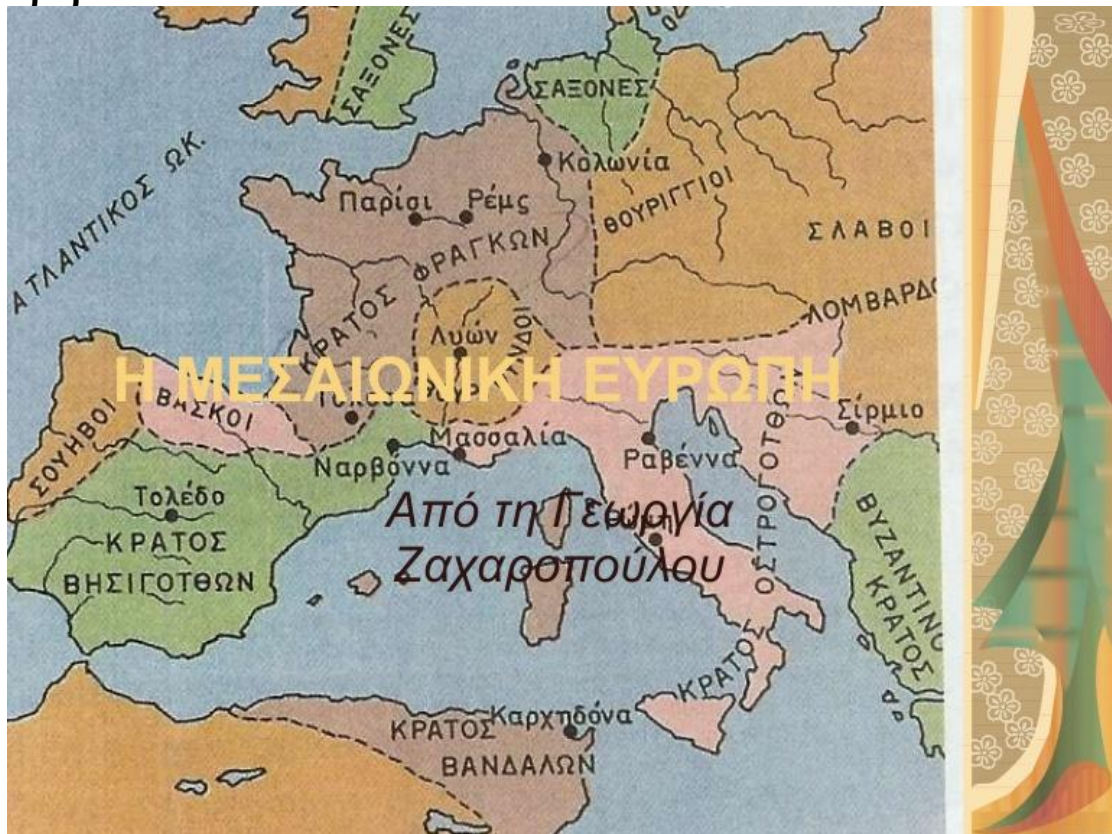
Α. Βησιγοτθικό βασίλειο στην Ισπανία

Β. Οστρογοτθικό βασίλειο στην Ιταλία

Γ. Φραγκικό βασίλειο στην Γαλλία

Δ. Βανδαλικό βασίλειο στη β. Αφρική.

Στην ανατολή αρχικά κυριαρχούν οι Ούνοι και ο Αττίλας και στη συνέχεια από τον 6^ο αι. εμφανίζονται οι Σλάβοι και οι Άβαροι, ενώ ολόκληρη η Βόρεια Αφρική και η Ισπανία περνάει στα χέρια των Αράβων.

Στη Σκανδιναβία κυριαρχούν οι Βίκινγκς ή Νορμανδοί, ενώ στα βρετανικά νησιά οι Σάξονες (γερμανικό φύλο).

Σημαντικότερος ηγεμόνας της μεσαιωνικής Ευρώπης είναι ο **Κάρολος ο Μέγας (Καρλομάγνος, 771-814)**, ο οποίος στέφεται «αυτοκράτωρ της Αγίας Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας» από τον ίδιο τον Πάπα. Με την πράξη του αυτή ο Πάπας δεν αναγνωρίζει τον βυζαντινό αυτοκράτορα ως διάδοχο των Ρωμαίων αυτοκρατόρων και ξεκινά η αντιπαλότητα Βυζαντίου και Δύσης που θα κορυφωθεί με το Σχίσμα των δυο Εκκλησιών το 1054.

Στα χρόνια της βασιλείας του Καρλομάγνου αναπτύσσονται τα γράμματα και οι τέχνες(**καρολίγγεια αναγέννηση**),ενώ ιδρύονται σπουδαίες πόλεις και πανεπιστήμια στη δυτική Ευρώπη (Τολέδο,Λυών,Λονδίνο κλπ).

Μετά το θάνατο του Καρλομάγνου η αυτοκρατορία του χωρίστηκε σε 3 τμήματα με τη συνθήκη του Βερντέν(843):

- Γερμανία
- Γαλλία
- Βέλγιο,Ελβετία,βόρεια Ιταλία

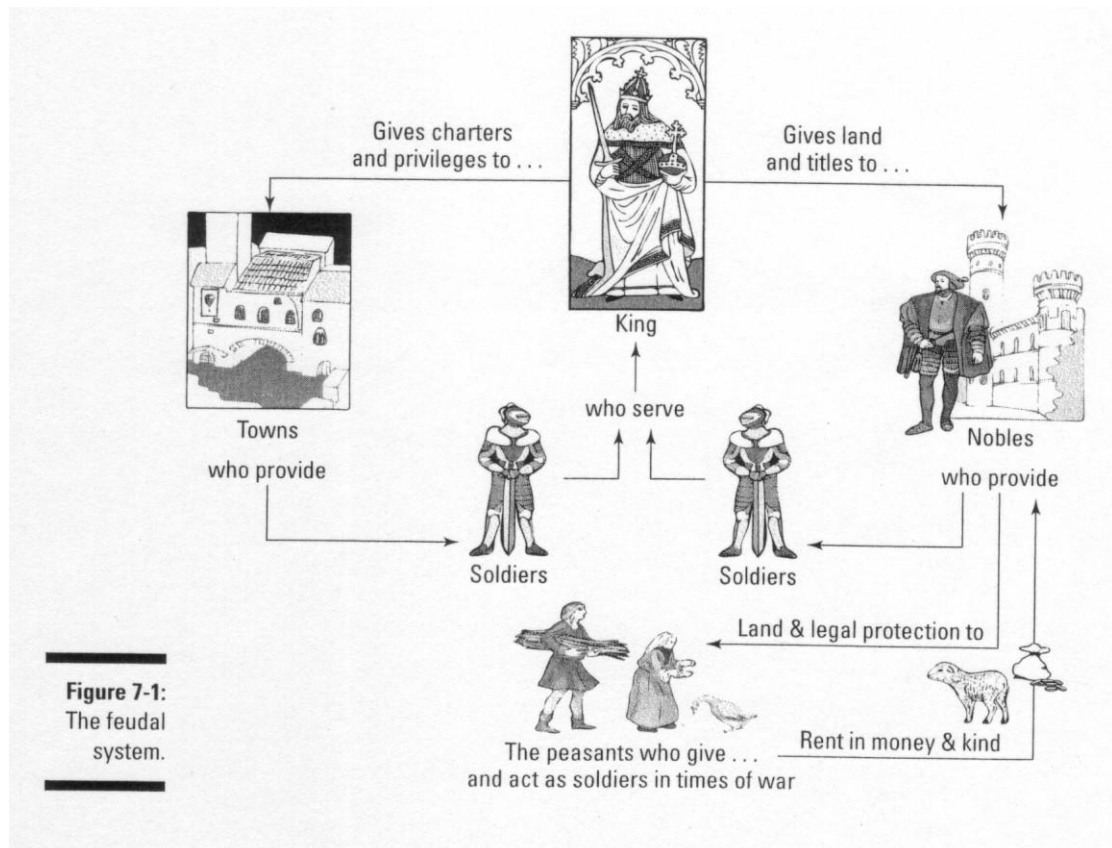
Η συνθήκη του Βερντέν δημιούργησε ουσιαστικά τη νεότερη Ευρώπη.

Το φεουδαρχικό σύστημα

Εξαιτίας των βαρβαρικών επιδρομών οι φτωχοί αγρότες ζητούσαν την προστασία των πλουσίων γαιοκτημόνων,αφού εκείνη την εποχή ένδειξη πλούτου ήταν η κατοχή γης.Οι φτωχοί αγρότες λοιπόν συνδέθηκαν με τους ανώτερους άρχοντες με μια μορφή αλυσιδωτής εξάρτησης:**οι άρχοντες δηλαδή τους παραχωρούσαν κομμάτια γης,τα φέουδα,με αντάλλαγμα πίστη και υποταγή.Το κοινωνικό αυτό σύστημα ονομάστηκε φεουδαρχία.**Ο υποτελής έπρεπε να υπηρετεί τον κύριό του και να του προσφέρει αγροτικές και στρατιωτικές υπηρεσίες.Η σχέση άρχοντα και υποτελούς άρχισε να ισχύει μετά την **μαγική τελετή της περιβολής**,όπου ο υποτελής έδινε όρκους αφοσίωσης στον κύριό του.

Η μαγική τελετή της περιβολής

Πολλοί φεουδάρχες έγιναν βασιλείς(π.χ.ο Γερμανός Όθων),άρχισε να αναπτύσσεται το εμπόριο και να αναπτύσσεται η λεγόμενη αστική τάξη.Ωστόσο, η πανούκλα(Μαύρος Θάνατος) και οι κακές σοδειές οδηγούν στην παρακμή της φεουδαρχίας.

Ο ρόλος της Ρωμαιοκαθολικής Εκκλησίας

Ο Πάπας επιθυμούσε να επιβάλλει την εξουσία του και στα πολιτικά πράγματα.Για το λόγο αυτό οργανώθηκαν με τις ευλογίες της ρωμαιοκαθολικής εκκλησίας οι **Σταυροφορίες**,που φαινομενικά ξεκίνησαν για την απελευθέρωση των Αγίων Τόπων από τους μουσουλμάνους,αλλά στην ουσία στόχευαν στην κατάληψη νέων εδαφών.Οι διαθέσεις των Παπών για κοσμική εξουσία οδήγησαν στην **αιχμαλωσία της Αβινιόν**.Ο Γάλλος βασιλιάς Φίλιππος ο Ωραίος ανάγκασε τον Πάπα να μεταφέρει την παπική έδρα από το Βατικανό στην Γαλλική πόλη Αβινιόν το 1305.Η αιχμαλωσία έληξε το 1377.

Η ρωμαιοκαθολική εκκλησία,παράλληλα για να αντιμετωπίσει τους αιρετικούς εφαρμόζει την Ιερά Εξέταση, δηλαδή ειδικό θρησκευτικό δικαστήριο που οδηγεί με προκατασκευασμένες κατηγορίες στο θάνατο(πυρά,βασανιστήρια) όσους θεωρούνται επικίνδυνοι.

Ιερά εξέταση

Οι μεγάλες Ανακαλύψεις

Η κατάκτηση της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας από τους Οθωμανούς Τούρκους το 1453 έκλεισε τους δρόμους για την Ανατολή και το εμπόριο μπαχαρικών και μεταξιού οδηγήθηκε σε μαρasmus. Τα οικονομικά προβλήματα της Ευρώπης και η αύξηση του πληθυσμού οδήγησαν τους εμπόρους και τους τυχοδιώκτες της εποχής να αναζητήσουν καινούριους δρόμους προς την ανατολή. Χρησιμοποίησαν νέα μέσα, την **πυξίδα**, τον **πορτολάνο** και τον **αστρολάβο**, καθώς και έναν νέο τύπο πλοίου, την **καραβέλα**. Ο Ισπανός **Βάσκο ντε Γκάμα** φθάνει το 1498 στις Ινδίες κάνοντας το γύρο της Αφρικής, ο **Φερδινάνδος Μαγγελάνος** αποδεικνύει ότι η γη είναι σφαιρική κάνοντας τον περίπλου της, ενώ ο **Χριστόφορος Κολόμβος** το 1492 ανακαλύπτει το Νέο Κόσμο, την Αμερική.

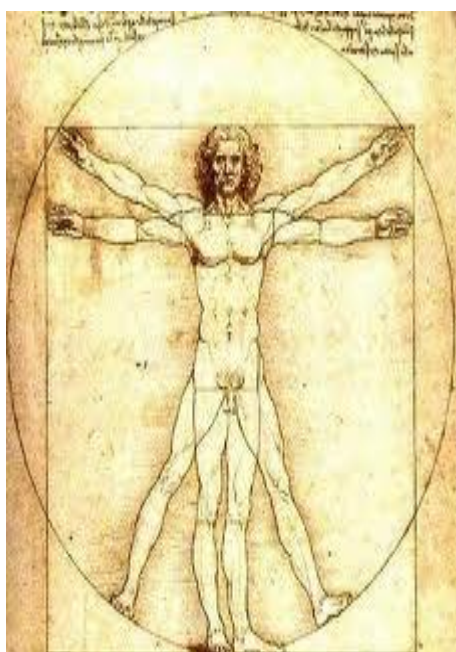
Οι περιοχές που ανακαλύφθηκαν ονομάστηκαν ‘**Νέος Κόσμος**’ και οι Ευρωπαίοι(Αγγλοι,Γάλλοι,Πορτογάλοι,Ισπανοί)εκμεταλλεύθηκαν τον πλούτο και τους κατοίκους τους.Οι κατακτητές (**κονκισταδόρες**) κατέσφαξαν το ντόπιο πληθυσμό (**γενοκτονία των Ινδιάνων**) .

Αναγέννηση και Ανθρωπισμός

Την ίδια εποχή με τις Ανακαλύψεις κατά το 15^ο και 16^ο αι. εκδηλώνεται στην Ευρώπη ένα πνευματικό κίνημα,η **Αναγέννηση**.Πλέον,στόχος δεν είναι η ευτυχία μετά το θάνατο,όπως συνέβαινε στο Μεσαίωνα,αλλά η **στροφή στον ίδιο τον άνθρωπο και στις χαρές της επίγειας ζωής**.Έτσι άρχισαν να μελετώνται πάλι οι αρχαίοι Έλληνες και Λατίνοι συγγραφείς,**αναγεννήθηκε δηλαδή ο αρχαίος κόσμος και οι ιδέες του.Η στροφή στον αρχαιοελληνικό πολιτισμό που είχε ως κέντρο του τον άνθρωπο ονομάστηκε Ανθρωπισμός ή Ουμανισμός**.Οι ανθρωπιστές πίστευαν ότι ο άνθρωπος πρέπει να επιδίδεται σε πολλές δραστηριότητες και να έχει ποικίλες γνώσεις.Έτσι,δημιουργείται ένας νέος τύπος ανθρώπου,ο **οικουμενικός άνθρωπος(homo universallis)**.Τέτοιοι σπουδαίοι άνθρωποι ήταν ο Λεονάρντο ντα

Βίντσι,ο Ραφαήλ,ο Μιχαήλ Άγγελος,ο Δομίνικος Θεοτοκοπουλος(El Greco),ο Δάντης,ο Βοκκάκιος,ο Πετράρχης κ.α.

Η Θρησκευτική Μεταρρύθμιση

Στο τέλος του Μεσαίωνα η ρωμαιοκαθολική εκκλησία βρίσκεται σε κρίση και δε μπορεί να ανταποκριθεί στις ανάγκες των πιστών.Οι χριστιανοί χωρίς πνευματική καθοδήγηση βρίσκονται σε σύγχυση και κυριαρχούνται από την ιδέα του θανάτου και την ανάγκη σωτηρίας της ψυχής τους.Η Εκκλησία εκμεταλλεύεται το μεταθανάτιο φόβο τους και πουλάει **συγχωροχάρτια**,δηλαδή έγγραφα άφεσης αμαρτιών.Η μαζική πώληση συγχωροχαρτιών στη Γερμανία προκάλεσε την έντονη αντίδραση ενός ιερέα,του **Μαρτίνου Λούθηρου**,ο οποίος το 1517 θυροκόλλησε στο ναό της Βυτεμβέργης τις 95 θέσεις του με τις οποίες στήριζε την άποψη του για τη θρησκεία.Ο Πάπας τον αφόρισε,όμως η διδασκαλία του που έλεγε ότι η σωτηρία της ψυχής είναι αποτέλεσμα μόνο της πίστης διαδόθηκε στη Γερμανία.**Οι απόψεις του Λούθηρου ονομάστηκαν Λουθηρανισμός και οι οπαδοί του διαμαρτυρόμενοι ή**

προτεστάντες(protesto=διαμαρτύρομαι).Έτσι η Γερμανία διαιρέθηκε σε κρατίδια καθολικά και διαμαρτυρόμενα.

Η Μεταρρύθμιση του Λούθηρου διαδόθηκε και σε άλλες χώρες και βασκότερος συνεχιστής του Λουθήρου ήταν ο **Ιωάννης Καλβίνος**,ο οποίος διέδωσε τη λουθηρανική διδασκαλία στην Ελβετία και στη Γαλλία.Ωστόσο,η κόντρα καθολικών και προτεσταντών ήταν τόσο έντονη,ώστε στις 24 Αυγούστου του 1572 οι τελευταίοι σφαγιάστηκαν από τους Καθολικούς στην **νύχτα του Αγίου Βαρθολομαίου**.Μετά από αυτό το φρικτό γεγονός η καθολική εκκλησία προχώρησε στην **Αντιμεταρρύθμιση**,ώστε να συγκρατήσει τους πιστούς της.Έτσι η **Ευρώπη χωρίστηκε θρησκευτικά:στο βορρά κυριαρχούσαν οι προτεστάντες,στην Ιταλία και στην Ισπανία οι καθολικοί και στην ανατολή οι ορθόδοξοι.**

Επιμέλεια:Ελένη Γιόβα

